

HE 75/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asevelvollisuuslain 2 ja 49 §:n, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 19 ja 28 §:n sekä siviilipalveluslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi asevelvollisuuslakia, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia ja siviilipalveluslakia. Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan, jonka mukaan mahdollistetaan vakinaisesta palveluksesta eronneen sotilaan ja reserviläisen palveleminen Puolustusvoimien normaali- ja poikkeusolojen tehtävissä sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 65 vuotta.

Esityksessä ehdotetaan, että asevelvollisuus jatkuisi sen vuoden loppuun, jona asevelvollinen täyttää 65 vuotta nykyisen 60 vuoden sijaan. Asevelvollinen kuuluisi reserviin sotilasarvostaan riippumatta sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 65 vuotta. Upseerit, joilla on everstin tai kommodorin tai niitä ylempi sotilasarvo, olisivat asevelvollisia ilman yläikärajaa ja kuuluisivat jatkossakin reserviin niin kauan kuin he ovat palveluskelpoisia. Vapaaehtoiseen maanpuolustustoimintaan olisi mahdollista osallistua ilman laissa säädettyä yläikärajaa. Siviilipalveluslakiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin asevelvollisuuslakiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi	3
2.1 Maanpuolustusvelvollisuus	3
2.2 Asevelvollisuuden suorittaminen asepalveluksena	3
2.2.1 Asevelvollisuuden sisältö ja reserviin kuulumisen yläikäraja	3
2.2.2 Sodan ajan sijoitukset	4
2.3 Vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta ja siihen osallistumisen yläikäraja	5
2.4 Siviilipalvelus ja siviilipalveluslaissa säädetty yläikärajat	6
2.5 Tietojen poistaminen siviilipalvelus- ja asevelvollisrekistereistä	7
2.6 Nykytilan arviointi	8
3 Tavoitteet	9
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	10
4.1 Keskeiset ehdotukset	10
4.2 Pääasialliset vaikutukset	10
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	10
4.2.2 Ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset	10
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	12
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	12
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	13
6 Lausuntopalaute	14
7 Säännöskohtaiset perustelut	15
7.1 Asevelvollisuuslaki	15
7.2 Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta	16
7.3 Siviilipalveluslaki	16
8 Voimaantulo	16
9 Suhde muihin esityksiin	17
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	17
LAKIEHDOTUKSET	21
1. Laki asevelvollisuuslain 2 ja 49 §:n muuttamisesta	21
2. Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 19 ja 28 §:n muuttamisesta	21
3. Laki siviilipalveluslain muuttamisesta	22
LIITE	24
RINNAKKAISTEKSTIT	24
1. Laki asevelvollisuuslain 2 ja 49 §:n muuttamisesta	24
2. Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 19 ja 28 §:n muuttamisesta	25
3. Laki siviilipalveluslain muuttamisesta	26

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Parlamentaarisen asevelvollisuuskomitean mietinnön Yleisen asevelvollisuuden kehittäminen ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttäminen (Valtioneuvoston julkaisu 2021:91) yhtenä suosituksena oli tarkastella reservin yläikärajan nostamista. Mietinnössä todettiin, että on entistä enemmän reserviläisiä, joiden toimintakyky on edelleen erinomaisessa kunnossa reservin ikärajojen täytyessä. Ikärajaa nostamalla saataisiin pidettyä toimintakykyiset osaavat reserviläiset pidempään Puolustusvoimien reservissä. Keväällä 2022 Puolustusvoimien Pääesikunta on mietintöön viitaten esittänyt puolustusministeriölle reservin yläikärajan nostamista.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman, Vahva ja välittävä Suomi, Uuden aikakauden ulko- ja turvallisuuspolitiikka -painopistealueen uskottava maanpuolustus Suomen turvallisuuden perustana kirjauksen mukaan mahdollistetaan evp-sotilaan ja reserviläisen palveleminen Puolustusvoimien normaali- ja poikkeusolojen tehtävissä sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 65 vuotta.

Esitys on valmisteltu puolustusministeriössä virkatyönä yhteistyössä Pääesikunnan kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriö sekä Rajavartiolaitos ovat valmistelun aikana kommentoineet esitysluonnosta. Luonnos hallituksen esitykseksi on ollut lausuntokierroksella 14.5.–26.6.2025. Lausuntokierros toteutettiin Lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta. Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/hankkeet> tunnuksella PLM001:00/2025.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Maanpuolustusvelvollisuus

Suomen perustuslain (731/1999) 127 §:n 1 momentin mukaan jokainen Suomen kansalainen on velvollinen osallistumaan isänmaan puolustukseen tai avustamaan sitä sen mukaan kuin laissa säädetään. Säännöksessä vahvistetaan maanpuolustus jokaisen Suomen kansalaisen perustuslakiin perustuvaksi velvollisuudeksi. Samalla säännös valtuuttaa säätämään lailla Suomen kansalaisten velvollisuudesta osallistua isänmaan puolustukseen tai avustaa sitä (PeVL 18/1995 vp ja 9/1996 vp). Perustuslaissa tarkoitettu maanpuolustusvelvollisuus kattaa sotilaallisen maanpuolustuksen lisäksi myös muut isänmaan puolustamisen ja siinä avustamisen tavat. Asevelvollisuus Puolustusvoimissa kuuluu säännöksen piiriin samoin kuin varusmiespalvelusta korvaava siviilipalvelus sekä velvollisuus osallistua maanpuolustustarkoituksessa järjestettävään muuhun koulutukseen (HE 1/1998 vp, s. 181—182, PeVL 10/1985 vp, s. 3/I, PeVL 18/1995 vp, s. 2/II, PeVL 9/1996 vp, s. 2/I). Asevelvollisuutta ja siviilipalvelusta koskevalla lainsäädännöllä toteutetaan perustuslain 127 §:ssä säädetty maanpuolustusvelvollisuus.

2.2 Asevelvollisuuden suorittaminen asepalveluksena

2.2.1 Asevelvollisuuden sisältö ja reserviin kuulumisen yläikäraja

Asevelvollisuuslaissa (1438/2007) säädetään maanpuolustusvelvollisuuden täyttämisestä asevelvollisena Puolustusvoimissa. Asevelvollisuus koskee ainoastaan miespuolisia Suomen kansalaisia. Naisten mahdollisuudesta hakeutua vapaaehtoiseen asepalvelukseen säädetään laissa naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta (285/2022). Laissa säädetään muun ohella

henkilön oikeudesta peruuttaa asepalveluksen aloittamismääräys 30 päivän kuluessa asepalveluksen aloittamispäivästä. Mainitun määräajan jälkeen henkilö rinnastetaan palveluksen aikana ja hänen siitä vapauduttuaan kaikilta osin asevelvolliseen. Puolustusvoimien lisäksi asevelvollisuuden voi suorittaa myös Rajavartiolaitoksessa. Asevelvollisuuden suorittamisesta rajavartiolaitoksessa säädetään rajavartiolaitoksen hallinnosta annetussa laissa (577/2005) ja rajavartiolaissa (578/2005).

Asevelvollisuuslain 2 §:ssä säädetään asevelvollisuuden sisällöstä, sen kohteena olevista henkilöistä, palvelumuodoista ja muista velvoitteista. Pykälän 1 momentin mukaan jokainen miespuolinen Suomen kansalainen on asevelvollinen sen vuoden alusta, jona hän täyttää 18 vuotta, sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 60 vuotta, jollei jäljempänä toisin säädetä. Pykälän 2 momentin mukaan asevelvollisuuden suorittamiseen kuuluu varusmiespalvelus, kertausharjoitus, ylimääräinen palvelus ja liikekannallepanon aikainen palvelus sekä osallistuminen kutsuntaan ja palveluskelpoisuuden tarkastukseen. Pykälän 3 momentin mukaan asevelvollinen on palveluksessa taikka kuuluu reserviin tai varareserviin.

Asevelvollisuuslain 49 §:ssä säädetään reserviin ja varareserviin kuulumisesta. Pykälän 1 momentin mukaan asevelvollinen kuuluu varusmiespalveluksen jälkeen reserviin: 1) miehistöön kuuluva sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 50 vuotta; 2) upseeri, opistoupseeri ja aliupseeri sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 60 vuotta; 3) upseeri, jolla on everstin tai kommodorin tai niitä ylempi sotilasarvo, niin kauan kuin hän on palveluskelpoinen. Pykälän 2 momentin mukaan varareserviin kuuluu asevelvollinen, joka: 1) ei ole vielä suorittanut varusmiespalvelusta; 2) ei enää kuulu reserviin; tai 3) on vapautettu palveluksesta rauhan aikana. Käytännössä varareserviin kuuluvat kaikki muut kuin reserviin kuuluvat 18–60-vuotiaat asevelvolliset. Sotilaskoulutuksen saaneista asevelvollisista miehistön jäsenet kuuluvat varareserviin asevelvollisuutensa viimeiset 10 vuotta. Rauhan aikana asevelvollinen voidaan vapauttaa varusmiespalveluksesta toisessa valtiossa suoritettua palveluksen tai kaksoiskansalaisuuden perusteella. Rauhan ajan palveluksesta voidaan vapauttaa myös terveydellisten syiden perusteella.

Asevelvollisuuslaissa säädetään palveluskelpoisuudesta, jolla tarkoitetaan sitä, että asevelvollinen suoriutuu palveluksesta eikä vaaranna omaa tai muiden palvelusturvallisuutta. Palvelukseen voidaan määrätä vain palveluskelpoinen asevelvollinen.

2.2.2 Sodan ajan sijoitukset

Varusmiespalveluksen aikana asevelvolliset koulutetaan ja harjaannutetaan sotilaallisen maanpuolustuksen tehtäviin ja siten osaltaan luodaan edellytykset sodan ajan varalta tarvittavien joukkokokonaisuuksien tuottamiselle. Osa Puolustusvoimien asevelvollisista ja Rajavartiolaitoksen asevelvolliset koulutetaan varusmiespalveluksessa myös rajaturvallisuuden ylläpitämisen tehtäviin. Reservin kertausharjoitusten tarkoituksena on muun ohella pitää yllä varusmiespalveluksen aikana saatuja sotilaallisia tietoja ja taitoja sekä kouluttaa asevelvollisia vaativampiin tehtäviin sekä harjoittaa joukkokokonaisuuksia niille suunnitelluissa kokoonpanoissa.

Ylimääräisen palveluksen tarkoituksena on kohottaa ja ylläpitää puolustusvalmiutta ja harjoittaa joukkokokonaisuuksia niille suunnitellussa kokoonpanossa niin, että joukko voidaan tarvittaessa määrätä liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen. Ylimääräiseen palvelukseen voidaan määrätä reserviin kuuluva asevelvollinen. Liikekannallepanolla tarkoitetaan Puolustusvoimien osalta sodan ajan joukkojen perustamista. Puolustusvoimien liikekannallepano voi olla osittainen tai yleinen. Osittaisen liikekannallepanon aikaiseen

palvelukseen voidaan määrätä reserviin kuuluva asevelvollinen. Yleisen liikekannallepanon aikana myös varareservi tai osa siitä voidaan määrätä palvelukseen.

Asevelvollisen sijoittaminen sodan ajan joukkoon perustuu joukkotuotantoon tai henkilösijoittamiseen ja edelleen jatkosijoittamiseen. Varusmiehet sijoitetaan kotiuttamisen yhteydessä joukkotuotantosuunnitelman mukaiseen poikkeusolojen joukkoon. Joukko voidaan myöhemmin jatkosijoittaa uuteen sodan ajan tehtävään. Tavoitteena on säilyttää varusmiesaikainen ryhmäkiinteys. Henkilösijoittamisella täytetään joukkoihin syntyviä aukkoja. Henkilösijoitteeseen joukkoon sijoitettavat henkilöt valikoidaan asepalveluksessa saadun koulutuksen, siviilissä hankitun osaamisen sekä muun soveltuvuuden perusteella. Esimerkiksi esikuntatehtäviin sijoitettavalla henkilöllä pitää olla osaamista ja kokemusta perusyksikkö- tai komppaniatasolta, jotta esikuntatehtävän hoitaminen on mahdollista. Siviiliosaamisen perusteella asevelvollisia sijoitetaan muun muassa johtamisjärjestelmälän ja terveydenhoidon tehtäviin.

Taistelevien joukkojen suorituskyvyn takaamiseksi keski-ikä pidetään alhaisena joukkotuotantosuunnitelman avulla. Suunnittelussa pyritään siihen, että juuri varusmiespalveluksesta kotiutuneet olisivat sijoitettuina niin sanottuun etulinjan joukkoon, joka valmiuden kohottamisessa olisi aikaisemmin perustettavissa, ja jonka kouluttamiseen voidaan käyttää vähemmän aikaa. Poikkeusolojen joukkojen käskytyseräjäjärjestyksessä myöhemmin perustettavien joukkoihin sijoitetun henkilöstön keski-ikä on korkeampi kuin aikaisemmin perustettavissa joukoissa. Vanhempia asevelvollisia sijoitetaan osaaminen ja soveltuvuus edellä, kun he vapautuvat taistelevista joukoista. Tyypillisiä tehtäviä vanhemmille asevelvollisille ovat koulutus-, esikunta- ja tukitehtävät. Reservin koko on noin 900 000 henkilöä, ja sodan ajan kokoonpanoon kuuluu 280 000 henkilöä. Suurimmalla osalla reserviläisistä ei siten ole ennakoon määriteltä sodan ajan tehtävää, vaan heidät sijoitetaan poikkeusolojen aikana sitä mukaan kuin tarvetta syntyy.

Upseeri, jolla on everstin tai kommodorin tai niitä ylempi sotilasarvo (jäljempänä ylempi upseeri), sijoitetaan tyypillisesti sellaiseen tehtävään, joka edellyttää kattavaa ja pitkää kokemusta sotilassohtotehtävistä, ja tätä kokemusta voi käytännössä olla ainoastaan ammattisotilaalla. Ylempiä upseereita on varsin rajattu määrä ja heillä on maanpuolustuksen kannalta kriittinen merkitys normaali- ja poikkeusoloissa.

2.3 Vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta ja siihen osallistumisen yläikäraja

Asevelvollisuuteen perustuvaa maanpuolustusta täydentää vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta, josta säädetään vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007). Vapaaehtoinen maanpuolustus järjestetään viranomaisten valvonnassa ja ohjauksessa, ja sillä kehitetään kansalaisten ja viranomaisten valmiuksia osallistua yhteiskunnan tukemiseen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Vapaaehtoisen maanpuolustustoimintaan osallistuminen edellyttää pääsääntöisesti täysi-ikäisyyttä. Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain nojalla Puolustusvoimat voi antaa sotilaallista koulutusta ja muuta tarpeelliseksi katsomaansa koulutusta vapaaehtoisille 18 vuotta täyttäneille henkilöille. Asevelvollisuuteen kuuluvien kertausharjoitusten ja ylimääräisen palveluksen lisäksi reserviin kuuluvat voivat osallistua Puolustusvoimienjärjestämiin vapaaehtoisiiin harjoituksiin. Vapaaehtoisissa harjoituksissa pidetään yllä varusmiespalveluksen aikana saatuja sotilaallisia tietoja ja taitoja, koulutetaan asevelvollisia vaativampiin tehtäviin, perehdytetään asevelvolliset sotilaallisessa maanpuolustuksessa tapahtuneisiin muutoksiin sekä harjoitetaan joukkokokonaisuuksia niille suunnitelluissa kokoonpanoissa. Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK) järjestää 18 vuotta täyttäneille henkilöille sotilaallisia

valmiuksia palvelevaa koulutusta. MPK voi myös järjestää 16 vuotta täyttäneille henkilöille toimintaa, jonka tarkoituksena on tutustuttaa osallistujat varusmiespalveluksen sisältöön. Alaikärajan lisäksi tiettyihin tehtäviin osallistumiselle on säädetty yläikäraja, joka vastaa reserviin kuulumisen yläikärajaa. Yläikärajasta on säädetty Puolustusvoimien järjestämien vapaaehtoisten harjoitusten erityistehtävien sekä Puolustusvoimien koulutuksiin ja tehtäviin annettavan sitoumuksen kohdalla. MPK:n toimintaan osallistumiselle ei ole säädetty yläikärajaa.

Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 19 §:ssä säädetään Puolustusvoimien järjestämien vapaaehtoisten harjoitusten erityistehtävistä. Pykälän 1 momentin mukaan naiset, jotka ovat täyttäneet 18 mutta eivät 60 vuotta ja jotka ovat terveydeltään ja muilta henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan siihen sopivia, voivat osallistua Puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin. Vastaavasti miehet, jotka ovat täyttäneet 18 mutta eivät 60 vuotta ja jotka ovat terveydeltään ja muilta henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan siihen sopivia, voivat osallistua puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin, vaikka he eivät olisikaan suorittaneet varusmiespalvelusta tai he eivät kuuluisi enää reserviin. Edellä tarkoitetut henkilöt toimivat harjoituksissa erityisosaamista vaativissa sekä huolto-, terveydenhoito-, viestitys-, koulutus-, toimisto- ja muissa vastaavissa sotilaallista maanpuolustusta tukevissa tehtävissä.

Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 28 §:ssä säädetään sitoutumisesta koulutukseen ja tehtäviin. Pykälän 1 momentin nojalla Suomen kansalainen voi antaa Puolustusvoimille kirjallisen sitoumuksen siitä, että hän osallistuu Puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin, virka-apu- ja valmiustehtäviin. MPK:n koulutus- ja tukitehtäviin sekä MPK:n jäsenjärjestön tehtävään sitoutuva antaa sitoumuksen MPK:lle. Sitoumuksen tekijän on oltava vähintään 18-vuotias. Puolustusvoimien tehtäviin voi sitoutua enintään 60 vuotta täyttänyt henkilö.

Puolustusvoimat tai MPK hyväksyy harkintansa mukaan edellä mainitun sitoumuksen. Puolustusvoimat voi tarkastaa sitoumuksen antaneen henkilön terveydentilan tai määrittää palveluskelpoisuuden siten kuin asevelvollisuuslaissa säädetään. Puolustusvoimat voi varata ja sijoittaa hyväksytyn sitoumuksen antaneen henkilön Puolustusvoimien sodan ajan kokoonpanon mukaisiin tehtäviin. Lisäksi Puolustusvoimat voi varata ja sijoittaa MPK:n ja sen jäsenjärjestön esittämiä niiden toiminnassa mukana olevia henkilöitä heille soveltuviin poikkeusolojen tehtäviin.

Mitä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa säädetään Puolustusvoimista, sovelletaan myös Rajavartiolaitokseen sen suorittaessa laissa tarkoitettuja tehtäviä, lukuun ottamatta osallistumista Puolustusvoimien virka-aputehtäviin.

2.4 Siviilipalvelus ja siviilipalveluslaissa säädettyt yläikärajat

Asevelvollinen, jonka vakaumukseen perustuvat syyt estävät häntä suorittamasta asevelvollisuuslaissa säädettyä palvelusta, vapautetaan sen suorittamisesta ja määrätään suorittamaan siviilipalvelusta, josta säädetään siviilipalveluslaissa (1446/2007). Siviilipalvelukseen kuuluu peruskoulutusjakso, yhteiskunnalle hyödyllinen siviililuonteinen työpalvelu, täydennyspalvelus, ylimääräinen palvelus ja liikekannallepanon aikainen palvelus. Työ- ja elinkeinoministeriö johtaa, ohjaa ja kehittää siviilipalvelusta. Siviilipalveluskeskus huolehtii siviilipalveluksen käytännön toimeenpanosta ja siviilipalvelusvelvollisten kouluttamisesta.

Toisin kuin asepalvelusta suorittavat, siviilipalvelusvelvollisia ei kouluteta tiettyyn ennalta määrättyyn poikkeusolojen tehtävään, vaan liikekannallepanon aikainen tehtäviin sijoittaminen

perustuisi viranomaisissa kyseisessä tilanteessa ilmeneviin tarpeisiin. Liikekannallepanon aikana siviilipalveluslain 65 a §:ssä mainittu viranomainen, joka katsoisi tarvitsevänsä apua poikkeusolojen aikaisten tehtäviensä hoitamiseen, toimittaisi siviilipalveluskeskukselle siviilipalvelusvelvollisten sijoittamista koskevan yksilöidyn pyynnön, jossa tarvittava henkilömäärä ja tehtävä yksilöitäisiin. Siviilipalveluskeskus harkitsisi vallitsevan tilanteen huomioon ottaen pyyntöjen tärkeysjärjestystä ja tehtävien soveltuvuutta ja päättäisi lähetettävien siviilipalvelusvelvollisten määristä ja sijoittelusta. Siviilipalveluslain mukaiseen palvelukseen ei määrättäisi työnantajan hakemuksesta palveluksesta vapautettua siviilipalvelusvelvollista, terveydenhuollon ammattihenkilöstöä koskevan varausjärjestelmän puitteissa terveydenhuollon tehtäviin varattua henkilöä eikä valmiuslain mukaista yleistä työvelvollisuutta, terveydenhuollon työvelvollisuutta tai väestönsuojeluvollisuutta suorittamaan määrättyä henkilöä.

Asevelvollisuuslain reserviä ja varareserviä vastaavat siviilipalveluslaissa siviilivaranto ja lisävaranto. Siviilipalveluslain 2 §:n 5 kohdan mukaan *siviilivarannolla* tarkoitetaan siviilipalveluksen suorittaneita taikka asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen jälkeen siviilipalvelukseen hyväksyttyjä henkilöitä sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 50 vuotta. Ikärajan on tarkoitettu olevan yhtenevä miehistöön kuuluvien reserviläisten kanssa. Saman pykälän 6 kohdan mukaan *lisävarannolla* tarkoitetaan siviilipalvelusvelvollisia, jotka eivät ole vielä aloittaneet siviilipalveluksen suorittamista tai ovat sen keskeyttäneet, sekä siviilipalvelusvelvollisia, jotka eivät enää kuulu siviilivarantoon, sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 60 vuotta.

Siviilipalvelukseen hakeutumisen perusteena ovat vakaumukselliset syyt, ja siviilipalvelukseen voi hakeutua myös suoritettun varusmiespalveluksen jälkeen. Siviilipalveluslaissa säädetään niin sanotuille reservistä kieltäytyjille, eli suoritettun asepalveluksen jälkeen siviilipalvelukseen hakeutuneille ja hyväksytyille, annettavasta täydennyspalveluksesta. Täydennyspalveluksen tarkoituksena on toimia asevelvollisuuslain mukaista kertausharjoitusta vastaavana palvelusmuotona. Täydennyspalvelukseen liittyvät etuudet ja velvoitteet ovat vastaavat kuin asevelvollisuuslaissa säädetyn kertausharjoituksen etuudet ja velvoitteet. Siviilipalveluslain 58 §:n 2 momentin mukaan täydennyspalvelusvelvollisuus päättyy sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 50 vuotta. Tätä vanhempia henkilöitä ei määrätä täydennyspalvelukseen. Täydennyspalvelusvelvoitteen yläikärajan on tarkoitettu olevan sama kuin miehistöön kuuluvalla reserviläiselle säädetty kertausharjoitusvelvoite. Täydennyspalveluksen järjestämiseen ei liity tarveharkintaa vaan jokainen yläikärajan alittava hakeutunut on määrättävä suorittamaan täydennyspalvelus. Täydennyspalvelusjakson kustannus henkilöä kohden on noin 1 000 euroa. Täydennyspalvelushakemusten määrä vaihtelee vuosittain. Määrä vaikuttaa reagoivan turvallisuusympäristön ja -politiikan muutoksiin ja jossakin määrin myös näitä teemoja koskevaan uutisointiin. Viime vuosina täydennyspalvelukseen on hakeutunut vuositasona muutamia tuhansia henkilöitä.

Ylimääräisestä palveluksesta ja liikekannallepanon aikaisesta palveluksesta on säädetty asevelvollisuuslakia vastaavalla tavalla. Puolustusvoimien osittaisen liikekannallepanon aikana palvelukseen voidaan määrätä siviilivarantoon kuuluva siviilipalvelusvelvollinen. Puolustusvoimien yleisen liikekannallepanon aikana palvelukseen voidaan määrätä myös lisävarantoon kuuluva siviilipalvelusvelvollinen.

2.5 Tietojen poistaminen siviilipalvelus- ja asevelvollisrekistereistä

Siviilipalvelukseen hakemista, määräämistä, palveluksen suunnittelua ja järjestämistä, palveluskelpoisuuden määrittämistä, valvontaa sekä siviilipalvelusvelvollisten poikkeusolojen aikaista sijoittamista varten ylläpidetään siviilipalvelusrekisteriä, josta säädetään

siviilipalveluslaissa. Siviilipalveluslain 92 §:n mukaan siviilipalvelusvelvollista koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viimeistään sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 60 vuotta.

Asevelvollisrekisteriä käytetään muun ohella poikkeusolojen tehtäviin sijoittamista ja varautumista varten sekä kansallisen ja kansainvälisen koulutuksen ja palveluksen suunnittelua, järjestämistä ja henkilövalintoja varten. Asevelvollisrekisteristä säädetään henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetussa laissa (332/2019). Asevelvollisrekisteriin voidaan tallettaa muun ohella asevelvollisen palvelusta, sotilaskoulutusta ja sotilasarvoa koskevat tiedot. Puolustusvoimilla on oikeus saada asevelvollisrekisterin käyttötarkoituksia varten salassapitosäännösten estämättä tarpeellisia tietoja muilta viranomaisilta. Toisin kuin siviilipalveluslaissa, asevelvollisten kohdalla henkilötietojen poistamisen ajankohta ei ole sidottu tiettyyn ikävuoteen, vaan reserviin ja varareserviin kuulumiseen. Lain 39 §:n 1 momentin mukaan asevelvollista ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittanutta koskevat henkilötiedot poistetaan asevelvollisrekisteristä viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun rekisteröity ei enää kuulu reserviin eikä varareserviin.

2.6 Nykytilan arviointi

Suomen puolustus perustuu asevelvollisuuteen, laajaan ja koulutettuun reserviin sekä korkeaan maanpuolustustahtoon. Nato-jäsenyys, laajasti muuttunut turvallisuusympäristö sekä kahden- ja monenvälinen puolustusyhteistyö on kasvattanut Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tarvetta pitkälle koulutetun henkilöstön osaamisen hyödyntämiselle nykyisen reservin yläikärajan jälkeen. Digitalisaation ja teknistymisen vuoksi Puolustusvoimilla ja Rajavartiolaitoksella on entistä enemmän sellaisia normaali- ja poikkeusolojen tehtäviä, joissa edellytetään erityistä siviiliosaamista.

Koska asevelvollisuuden ja reserviin kuulumisen yläikäraja on 60 vuotta, Puolustusvoimilla ja Rajavartiolaitoksella ei ole mahdollista hyödyntää yli 60-vuotiaiden henkilöiden osaamista esimerkiksi koulutus-, esikunta- ja tukitehtävissä. Etenkin erityisasiantuntemusta vaativissa tehtävissä sekä koulutustehtävissä olisi tärkeää voida hyödyntää sellaisia henkilöitä, joiden osaamista on valtakunnallisesti rajallisesti.

Reserviin kuulumisen yläikärajoja on muutettu viimeksi 1960-luvulla, jolloin miehistön ja alipäällystön reserviin kuulumisen yläikäraja nostettiin 45 vuodesta 50 vuoteen (laki 209/1963) ja ylempien upseereiden reserviin kuulumisen sidottiin 60 ikävuoden sijaan palveluskelpoisuuteen (laki 523/1966). Parlamentaarinen asevelvollisuuskomitea on mietinnössään (Valtioneuvoston julkaisuja 2021:91) todennut, että on entistä enemmän reserviläisiä, joiden toimintakyky on edelleen erinomaisessa kunnossa reservin ikärajojen täytyessä. Edellä todetun perusteella voidaan 60 vuoden yläikärajaa pitää tarpeettoman matalana. Yksittäisen asevelvollisen palvelukseen määrääminen edellyttää kuitenkin aina sitä, että hän on palveluskelpoinen. Asevelvollinen, joka ei ole palveluskelpoinen, vapautetaan palveluksesta rauhan aikana asevelvollisuuslain 10 §:n ja vastaavasti siviilipalveluslain 26 §:n nojalla.

Asevelvollisuuslain 2 §:n mukaan asevelvollisuus päättyy sen vuoden lopussa, jona asevelvollinen täyttää 60 vuotta. Ylempi upseeri kuuluu kuitenkin asevelvollisuuslain 49 §:n nojalla reserviin niin kauan kuin hän on palveluskelpoinen. Ylempi upseeri voi siten kuulua reserviin myös sen vuoden jälkeen, jona hän on täyttänyt 60 vuotta. Säännökset jättävät tulkinnanvaraa sen suhteen, onko ylempi upseeri asevelvollinen myös sen vuoden jälkeen, jona hän on täyttänyt 60 vuotta. Yhtenä tulkintavaihtoehtona on, että ylempään upseerin asevelvollisuuden kestosta säädetään välillisesti asevelvollisuuslain 49 §:ssä, jonka 1 momentin

3 kohdan mukaan upseeri, jolla on everstin tai kommodorin tai niitä ylempi sotilasarvo, kuuluu reserviin niin kauan kuin hän on palveluskelpoinen. Reserviin kuulumisen on osa asevelvollisuutta, jolloin ylemmän upseerin asevelvollisuuden on kestävä niin kauan, kuin hänen on säädetty kuuluvan reserviin. Toisena tulkintavaihtoehtona on, että myös ylemmän upseerin asevelvollisuus päättyy asevelvollisuuslain 2 §:n nojalla sen vuoden lopussa, jona hän täyttää 60 vuotta. Näin ollen on epäselvää, mihin ylempi upseeri on tosiasiaa oikeutettu ja velvoitettu, vaikka hänen on säädetty kuuluvan reserviin. Tulkintaepäselvyys olisi mahdollista poistaa tarkentamalla asevelvollisuutta ja reserviin kuulumista koskevia asevelvollisuuslain säännöksiä. Ylempien upseereiden keskeisen merkityksen vuoksi heidät olisi perusteltua pitää käytettävissä maanpuolustustehtäviin muita asevelvollisia pidemmän ajan palveluskelpoisuuden niin salliessa.

Varareservi muodostuu niistä henkilöistä, jotka eivät vielä ole suorittaneet varusmiespalvelusta tai jotka on vapautettu palveluksesta rauhan aikana sekä varusmiespalveluksen suorittaneista asevelvollisista, jotka kuuluvat miehistöön ja ovat yli 50-vuotiaita. Reserviin kuulumisen on edellytys sille, että asevelvollinen voidaan määrätä kertausharjoitukseen ja ylimääräiseen palvelukseen. Käytännössä yli 50-vuotiaan miehistöön kuuluvan asevelvollisen osaamista ja taitoja ei voida hyödyntää Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen normaali- ja poikkeusolojen tehtävissä, koska hän ei enää kuulu reserviin. Asevelvollisen siviiliosaamiseen perustuvissa tehtävissä sotilasarvolla ei ole ratkaisevaa merkitystä. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi tietotekniikkaan, logistiikkaan ja sairaanhoitoon liittyvät tehtävät. Miehistön reserviin kuulumisen muita alempi yläikäraja rajoittaa viranomaisien mahdollisuuksia sijoittaa osaavia henkilöitä sodan ajan kokoonpanoihin.

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen osalta 60 vuotta täyttäneillä henkilöillä ei ole nykytilassa mahdollisuutta osallistua Puolustusvoimien vapaaehtoisten harjoitusten erityistehtäviin eikä antaa sitoumusta Puolustusvoimien koulutukseen ja tehtäviin osallistumisesta. Laissa säädetty yläikäraja rajaa motivoituneita ja osaavia henkilöitä edellä mainittujen tehtävien ulkopuolelle. Lisäksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 19 §:ssä on säädetty käytännössä samansisältöisillä säännöksillä erikseen naisten ja miesten osallistumisesta Puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin. Lainkohdan sukupuoleen perustuvasta erottelusta olisi mahdollista luopua tarpeettomana.

Siviilipalveluslain lähtökohtana on ollut seurata asevelvollisuuslain ratkaisuja, jotta palvelukset olisivat mahdollisimman yhtenevät. Siviilivarantoon kuulumisen ja täydennyspalveluvelvollisuuden yläikäraja on sidottu asevelvollisuuslaissa säädettyyn miehistön reserviin kuulumisen yläikärajaan. Mikäli miehistön reserviin kuulumisen yläikäraja nostetaan 65 vuoteen, tulisi asevelvollisten ja siviilipalvelusvelvollisten yhdenvertaisuuden vuoksi nostaa myös siviilipalveluslaissa säädettyä ikäraja.

3 Tavoitteet

Lakiehdotusten tavoitteena on mahdollistaa kaikkien asevelvollisten palveleminen Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen sekä muissa normaali- ja poikkeusolojen tehtävissä sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 65 vuotta. Tavoitteena on lisäksi mahdollistaa vapaaehtoiseen maanpuolustukseen osallistuminen ilman laissa säädettyä yläikärajaa.

Ikärajoja nostamalla maanpuolustuksessa voitaisiin hyödyntää toimintakykyisten ja erityistaitoja omaavien henkilöiden osaamista nykyistä pidempään Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen normaali- ja poikkeusolojen tehtävissä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Asevelvollisuuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asevelvollisuuden yläikärajaa nostetaan 60 vuodesta 65 vuoteen. Varusmiespalveluksen ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen jälkeen asevelvollinen kuuluisi sotilasarvosta riippumatta reserviin sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 65 vuotta. Ylemmät upseerit olisivat asevelvollisia ilman yläikärajaa ja kuuluisivat jatkossakin reserviin niin kauan kuin he ovat palveluskelpoisia.

Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että laissa säädetty Puolustusvoimien vapaaehtoisten harjoitusten erityistehtäviä ja sitoumuksen antamista koskevat 60 vuoden yläikärajat poistetaan. Lisäksi selkeytetään ja yksinkertaistetaan ikärajoihin liittyviä muita säännöksiä.

Siviilipalveluslain yläikärajat muutettaisiin vastaamaan asevelvollisuuden ja reserviin kuulumisen yläikärajaa nostamalla siviilivarantoon ja lisävarantoon kuulumisen yläikärajaa sekä pidentämällä täydennyspalvelusvelvollisuutta 65 vuoteen.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole tunnistettuja taloudellisia vaikutuksia Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen osalta. Yläikärajan noston myötä Puolustusvoimilla ja Rajavartiolaitoksella olisi käytettävissään aiempaa enemmän asevelvollisia, mutta yläikärajan nostaminen ei luo velvoitetta käyttää suurempaa joukkoa asevelvollisia siten, että siitä aiheutuisi kustannuksia.

Siviilipalveluslaissa säädetyn täydennyspalvelusvelvollisuuden ikärajan nostaminen aiheuttanee täydennyspalvelusta järjestävälle siviilipalveluskeskukselle lisääntyneitä kustannuksia, kun velvollisuus osallistua täydennyspalvelukseen jatkuisi 65 vuoteen asti nykyisen 50 vuoden sijaan. Kustannusten suuruus riippuu täydennyspalvelukseen hakeutuvien määrästä. Esimerkiksi 1 000 täydennyspalvelusvelvollista tarkoittaisi 1 000 000 euron kustannuksia.

4.2.2 Ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksiin

Asevelvollisuuslain säännösten vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksiin on arvioitu asevelvollisuuslain säätämiseen johtaneessa hallituksen esityksessä (HE 37/2007 vp) ja siviilipalveluslain säännösten vaikutusta on arvioitu siviilipalveluslain säätämiseen johtaneessa hallituksen esityksessä (HE 140/2007 vp). Asevelvollisella on asevelvollisuuslain 57 §:n nojalla palvelusvelvollisuus ja paikallaolovelvollisuus. Siviilipalvelusvelvollisella on siviilipalveluslain 38 §:n nojalla vastaavat velvollisuudet. Mikäli asevelvollinen määrätään palvelukseen, on tällä edellä mainituissa hallituksen esityksissä todetulla tavalla vaikutuksia asevelvollisten ja siviilipalvelusvelvollisten perustuslain 6 §:ssä turvattuun yhdenvertaisuuteen, 7 §:ssä turvattuun oikeuteen elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen, perustuslain 9 §:ssä turvattuun liikkumisvapauteen sekä perustuslain 21 §:ssä turvattuun oikeusturvaan.

Esityksen mukaan asevelvollinen tai siviilipalvelusvelvollinen voitaisiin määrätä palvelukseen 5 tai 15 vuotta nykyistä pidempään. Asevelvollisten osalta kertausharjoitukseen tai ylimääräiseen palvelukseen voitaisiin jatkossa määrätä aliupseerit ja upseerit 5 vuotta nykyistä pidempään ja miehistö 15 vuotta nykyistä pidempään. Siviilipalvelusvelvollisten kohdalla ylimääräiseen palvelukseen voitaisiin määrätä 15 vuotta nykyistä pidempään. Täydennyspalveluksen ikärajan nostamisen myötä myös yli 50-vuotias henkilö olisi velvollinen osallistumaan täydennyspalvelukseen. Asevelvolliset ja siviilipalvelusvelvolliset voitaisiin jatkossa määrätä liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen 5 vuotta nykyistä pidempään.

Asevelvollisuusiän sekä reserviin kuulumisen iän nostamisesta huolimatta käytännön vaikutukset koskisivat vain tiettyä rajattua ryhmää, jolla on Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tehtäviin liittyvää tarpeellista erityisosaamista.

Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja sukupuolten tasa-arvoon

Esityksessä yhdenmukaistettaisiin asevelvollisia ja siviilipalvelusvelvollisia koskevat yläikärajat ja asevelvollisuuslaissa luovutettiin suurilta osin sotilasarvoon perustuvasta erottelusta reserviin kuulumisen suhteen. Siten eri asevelvolliset ja siviilipalvelusvelvolliset olisivat jatkossa samassa asemassa palvelukseen määräämisen suhteen, mikä lisää ryhmien välistä yhdenvertaisuutta. Esitys mahdollistaa yli 60-vuotiaiden entistä laajemman osallistumisen Puolustusvoimien vapaaehtoiseen maanpuolustustoimintaan, mikä lisää heidän yhdenvertaisuuttaan, kun heidät on tällä hetkellä suljettu toiminnan ulkopuolelle ikänsä perusteella.

Koska asevelvollisuus on säädetty vain miehille, esityksen vaikutukset kohdistuisivat enemmän miehiin kuin naisiin. Esityksellä olisi vaikutusta naisten vapaaehtoisen asepalveluksen

suorittaneisiin naisiin, sillä naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittanut nainen rinnastetaan täysimääräisesti asevelvolliseen naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (285/2022) 6 §:n 3 momentin rinnastussäännöksen mukaisesti

Vaikutukset työnantajiin ja elinkeinovapauteen

Esityksen myötä asevelvollisia voitaisiin käskää kertausharjoitukseen ja muuhun palvelukseen 5–15 vuotta pidemmän ajan kuin nykyään. Kertausharjoituksista voi seurata työnantajille ja yrittäjille kustannuksia tulonmenetyksen ja sijaisjärjestelyjen myötä. Käytännössä vain pieni osa yli 60-vuotiaista reserviläisistä sijoitettaisiin sodan ajan kokoonpanoon ja lisäksi kertausharjoitusten enimmäismäärää on rajoitettu asevelvollisuuslaissa, joten työnantajille ja yrittäjinä toimiville asevelvollisille aiheutuvien vaikutusten voidaan olettaa pysyvän pieninä.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan ja maanpuolustukseen

Esitys pidentäisi asevelvollisten käytettävyyttä miehistön osalta 15 vuodella sekä aliupseereiden ja upseereiden osalta 5 vuodella, mikä antaisi Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle lisää mahdollisuuksia sijoittaa osaavia henkilöitä poikkeusolojen avaintehtäviin sotilasarvosta riippumatta. Yläikärajan nostaminen sekä vapaaehtoisen maanpuolustuksen osalta laissa säädetyn yläikärajan poistaminen mahdollistaisi vapaaehtoisten reserviläisten nykyistä laajemman osallistumisen reserviläiskouluttajana tai muissa tehtävissä eri koulutustapahtumiin, kuten kertausharjoituksiin, Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen vapaaehtoiisiin harjoituksiin sekä MPK:n sotilaallisia valmiuksia palvelemaan koulutukseen. Yläikärajan poistaminen mahdollistaa myös sen, että yli 65-vuotias voi antaa sitoumuksen osallistumisesta

koulutukseen ja tehtäviin. Tällöin myös yli 65-vuotias henkilö voitaisiin sijoittaa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 31 §:n nojalla sodan ajan kokoonpanon mukaisiin tehtäviin.

Esitys lisäisi jossain määrin Puolustusvoimien hallinnollista työtä, kun asevelvollisten tietoja käsiteltäisiin entistä pidempään asevelvollisrekisterissä. Asevelvollisten toimintakyvyn ja osaamisen kartoittaminen vaatisi myös riittäviä resursseja.

Esitys kasvattaisi reservin kokoa, joka on tällä hetkellä noin 900 000 henkilöä. Reserviin ja varareserviin kuuluu syntymävuotta kohden noin 25 000 henkilöä, jotka ovat 55–59-vuotiaita (syntymävuodet 1966–70). Asevelvollisuuden ja reservin yläikärajaa nostamalla reservissä säilyisi vuosittain 25 000 henkilöä enemmän kuin nykyisin, ja viiden vuoden siirtymäkauden jälkeen reserviin kuuluisi 125 000 henkilöä enemmän kuin tällä hetkellä. Reservin koko olisi tällöin noin miljoona henkilöä. Laskelman oletuksena on, että suoritettun varusmiespalveluksen jälkeen reserviin siirtyy vastaava määrä uusia reserviläisiä kuin nyt. Esitys ei kuitenkaan itsessään lisää sodan ajan tehtäviin sijoitettujen määrää.

Esityksellä voidaan arvioida olevan myönteinen vaikutus maanpuolustustahtoon, koska aktiiviset ja palveluskelpoiset reserviläiset voisivat toimia maanpuolustustehtävissä nykyistä kauemmin.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Nykytilan säilyttäminen merkitsisi sitä, että maanpuolustuksen kannalta keskeistä erityisosaamista jäisi hyödyntämättä, kun viranomaisilla ei jatkossakaan olisi mahdollisuutta hyödyntää yli 60-vuotiaiden osaamista asevelvollisuuteen perustuvissa normaali- ja poikkeusolojen tehtävissä. Miehistöön kuuluvien asevelvollisten käytettävyyks kertausharjoituksissa ja ylimääräisessä palveluksessa päättyisi jatkossakin heidän siirtyessään varareserviin sen vuoden lopussa, jona he ovat täyttäneet 50 vuotta.

Ehdotettu reserviin kuulumisen toteuttamisvaihtoehto koskisi yhtäläisestä kaikkia asevelvollisia, pois lukien ylemmät upseerit. Yhtenä vaihtoehtona nyt ehdotettavalle mallille olisi kohdentaa yläikärajan nostaminen koskemaan vain sellaisia henkilöryhmiä, jolla olisi Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tarpeisiin perustuvaa erityisosaamista. Ryhmän määrittely tarkoituksenmukaisella tavalla olisi kuitenkin haastavaa ja liian yksityiskohtainen sääntely olisi alttiina vanhentumiselle, kun tänä päivänä tarvittava erityisosaaminen saattaa menettää ajankohtaisuutensa lähitulevaisuudessa. Vaihtoehto ei myöskään kohtelisi asevelvollisia yhdenvertaisesti.

Toisena vaihtoehtona olisi nostaa ainoastaan vapaaehtoiseen maanpuolustukseen osallistumiselle säädettyä yläikärajaa. Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitetun sitoumuksen antaneet henkilöt voidaan lain 31 §:n nojalla varata ja sijoittaa Puolustusvoimien sodan ajan kokoonpanon mukaisiin tehtäviin. Mallin etuna, mutta myös sen heikkoutena, voidaan pitää sitä, että se kohdistuisi ainoastaan vapaaehtoisin henkilöihin. Vapaaehtoisesti sitoutuneen henkilön oikeudet ja velvollisuudet poikkeavat tietyssä määrin asevelvollisen oikeuksista ja velvollisuuksista. Vapaaehtoiseen maanpuolustustoimintaan osallistuvalla ei ole esimerkiksi vastaavaa oikeutta saada vapaata työstään kuin maanpuolustusvelvollisuuttaan täyttävällä asevelvollisella. Pelkästään vapaaehtoisuuteen perustuva malli ei myöskään turvaisi Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tarpeita riittävällä tavalla.

Ehdotetun mallin voimaantulon lähtökohtana on, että ikärajan nostaminen koskisi vain sellaisia henkilöitä, jotka ovat asevelvollisia lain voimaan tullessa. Vaihtoehtona olisi taannehtiva malli, jossa ikärajan nostaminen koskisi myös sellaisia henkilöitä, joiden asevelvollisuus on jo päättynyt. Tällöin asevelvollisuutensa suorittanut henkilö palaisi takaisin asevelvolliseksi, mitä voidaan pitää epätarkoituksenmukaisena. Taannehtivuuden välttämistä puoltaa lisäksi asevelvollisrekisteriin liittyvät käytännön haasteet. Mikäli asevelvollisuuden yläikärajan nostaminen tulisi voimaan taannehtivasti, pitäisi yli 61-vuotiaiden asevelvollisten tiedot tallettaa uudelleen asevelvollisrekisteriin. Asevelvollisten perustietoja olisi mahdollista saada muilta viranomaisilta, mutta sotilaskoulutusta ja sotilasarvoa koskevat tiedot olisi jo tullut poistaa rekisteristä. Väestötilaston perusteella Suomessa on 60–65-vuotiaita miehiä noin 35 000 henkilöä syntymävuotta kohden. Arviolta 175 000 asevelvollisen puuttuvien tietojen kerääminen arkistoista ja asevelvollisilta itseltään sitoisi merkittävästi Puolustusvoimien hallinnollisia resursseja ja olisi epäsuhdassa saavutettavaan hyötyyn nähden.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Yleinen asevelvollisuus ei ole Euroopassa enää 2000-luvulla ollut kovin yleistä. 2010-luvun puolivälistä lähtien heikentyneen turvallisuustilanteen myötä asevelvollisuus on osassa Euroopan maita kuitenkin palautettu tai sen palauttamista on harkittu. Asevelvollisuus on laajemmassa mittakaavassa käytössä Suomen lisäksi Sveitsissä, Itävallassa, Kreikassa ja Turkissa. Suppeammin asevelvollisuus on käytössä Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Latviassa, Liettuassa ja Virossa. Vertailumaissa asevelvollisuuden yläikärajat asettuvat yleisesti 40 ja 65 vuoden välille.

Ruotsissa asevelvollisuus on osa kokonaismaanpuolustuslain (Lag om totalförsvarsplikt, 1994:1809) mukaista kokonaismaanpuolustusvelvollisuutta, joka koskee kaikkia Ruotsissa asuvia 16–70-vuotiaita henkilöitä. Kokonaismaanpuolustusvelvollisuus jakautuu asevelvollisuuteen, siviilivelvollisuuteen sekä yleiseen työvelvollisuuteen (värnplikt, civilplikt, allmän tjänsteplikt). Velvollisuus suorittaa asepalvelus on voimassa sen vuoden alusta, jona henkilö täyttää 19 vuotta, sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 47 vuotta. Kodinturvajoukkoasetuksen (Hemvärnsförordning 1997:146) mukaan 18-vuotias, palvelukseen sopiva Ruotsin kansalainen voi sitoutua palvelemaan kodinturvajoukoissa.

Norjan asevelvollisuus- ja sotilaspalveluslain (Lov om verneplikt og tjenste i Forsvaret m.m. LOV-2016-08-12-77) mukaan asevelvollisuus alkaa siitä vuodesta, jona henkilö täyttää 19 vuotta ja kestää sen vuoden loppuun, jona henkilö täyttää 44 vuotta. Tiettyjen edellytysten täytyessä entisten ammattisotilaiden asevelvollisuus jatkuu sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 55 vuotta. Laki mahdollistaa myös 44–55-vuotiaiden määräämisen palvelukseen kodinturvajoukkoihin (heimevernet). Kodinturvajoukkopalvelukseen voi myös sitoutua vapaaehtoisesti 19-vuotta täyttänyt henkilö.

Tanskan asevelvollisuuslain (Værnepligtsloven, LBK nr 225 af 13/03/2006) mukaan jokainen tanskalainen mies on asevelvollinen. Asevelvollisen on osallistuttava kutsuntoihin 18–29-vuotiaana ja aloitettava asepalvelus viimeistään 31-vuotiaana. Kodinturvajoukkolain (Hjemmeværnsloven, LBK nr 198 af 09/02/2007) mukaan kodinturvajoukkoihin voidaan hyväksyä vapaaehtoisia 18-vuotta täyttäneitä palvelukseen sopivia Tanskan kansalaisia.

Viron sotilaspalvelulain (Kaitseväeteenistuse seadus, RT I, 10.07.2012, 1) mukaan asevelvollisuus koskee 18–60-vuotiaita miehiä. Aktiivipalveluksessa olevien ammattisotilaiden asevelvollisuus voi jatkua myös 60 ikävuoden jälkeen.

Itävallan sotilaspalvelulain (Wehrgesetz, BGBl. I Nr. 146/2001) mukaan asevelvollisuus koskee 17–50-vuotiaita miehiä. Upseerit, aliupseerit ja tietyt erityisryhmät ovat asevelvollisia sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 65 vuotta.

Sveitsin armeijasta ja sotilashallinnosta annetun liittovaltion lain (Bundesgesetz über die Armee und die Militärverwaltung ”Militärgesetz, MG”) mukaan asevelvolliset kutsutaan palvelukseen sen vuoden alussa, jona asevelvollinen täyttää 18 vuotta. Asevelvollisuuden kesto riippuu sotilasarvosta ja sijoituksesta. Miehistön ja aliupseereiden asevelvollisuus päättyy 12 vuoden kuluttua peruskoulutuksen suorittamisesta. Ylempien aliupseereiden asevelvollisuus jatkuu sijoituspaikan mukaan 36–50 ikävuoteen saakka. Erityistehtävissä olevat palvelevat 50-vuotiaaksi ja ylemmät upseerit 65-vuotiaiksi saakka. Lisäksi laki mahdollistaa ylempien aliupseereiden, upseereiden sekä erityistehtävissä olevien asevelvollisuuden keston pidentämisen sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 65 vuotta.

Kreikan asevelvollisuuslain (Στρατολογία των Ελλήνων και άλλες διατάξεις, Νόμος 3421/2005) mukaan kaikki kreikkalaiset miehet ovat asevelvollisia siitä vuodesta lähtien, kun he täyttävät 19 vuotta, sen vuoden loppuun asti, jona he täyttävät 45 vuotta. Asevoimien tarpeiden täyttämiseksi liikekannallepanon, sodan tai rauhanajan hätätilanteen aikana asevelvollisia voidaan määrätä asevoimiin, vaikka he olisivat ylittäneet 45 vuoden iän.

Turkin asevelvollisuuslain (Askeralma kanunu 2019, nro 7179) mukaan jokainen miespuolinen kansalainen on velvollinen suorittamaan asepalveluksen 20–41-vuoden iässä. Reservin ikärajoista säädetään tarkemmin muulla lainsäädännöllä. Reservin yläikäraja perustuu sotilasarvoon ja vaihtelee 41 ja 60 vuoden välillä. Laki mahdollistaa asevelvollisuusian nostamisen 5 vuodella presidentin päätöksellä.

6 Lausuntopalaute

Esitysluonnoksesta annettiin 14.5–26.6.2025 pidetyn lausuntokierroksen aikana yhteensä 29 lausuntoa viranomaisilta, järjestöiltä ja yksityishenkilöiltä. Yksittäiset lausunnot löytyvät hankesivuilta (<https://valtioneuvosto.fi/hankkeet/tunnuksella/PLM001:00/2025>).

Valtaosa lausunnonantajista kannatti esitystä. Esitystä pidettiin tärkeänä, perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena. Esitykseen kielteisesti suhtautuvissa lausunnoissa vastustettiin maanpuolustukseen panostamista ylipäättänsä sekä pelkäävät miehille pakollista asevelvollisuutta. Kielteisissä lausunnoissa kyseenalaistettiin myös esityksen perustelu reserviläisten entistä paremmasta toimintakyvystä.

Osassa lausunnoissa ehdotettiin esitystä laajemmalle ulottuvia muutoksia asevelvollisuusjärjestelmään ja maanpuolustusta koskevaan lainsäädäntöön. Näitä ehdotuksia on tarkoituksenmukaisempaa käsitellä esimerkiksi puolustusministeriössä suunnitteilla olevassa vapaaehtoista maanpuolustuslainsäädäntöä uudistavassa hankkeessa tai työ- ja elinkeinoministeriön siviilipalveluslain muuttamista koskevassa hankkeessa (hankenumero TEM102:00/2024).

Asevelvollisuuslain muutosehdotuksiin liittyen useampi henkilöstöjärjestö kiinnitti huomiota siihen, että viranomaisille tulisi turvata riittävät resurssit kasvaneen reservin hallinnoimiseen sekä asevelvollisten toimintakyvyn, osaamisen ja työkokemuksen tunnistamiseen. Osa lausunnonantajista peräänkuulutti tarkempaa kirjausta siitä, mihin arvio reserviläisten toimintakyvyn parantumisesta perustuu. Pääesikunta pyysi selvennystä siihen, miten lain voimaantulo vaikuttaa varareserviin kuuluvaan miehistöön. Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain muutosehdotusten kohdalla useampi maanpuolustusjärjestö

huomautti, että esityksessä tulisi tarkemmin erotella Puolustusvoimien vapaaehtoiset harjoitukset muusta vapaaehtoisesta maanpuolustustoiminnasta. Siviilipalveluslain muutosehdotuksessa siviilipalveluskeskus kiinnitti huomiota siihen, että täydennyspalveluksessa on kyse hakeutumisesta vakaumuksen mahdollistavaan palvelusmuotoon, ei reservistä kieltäytymisestä. Siviilipalveluskeskus piti täydennyspalvelushakemusten määrän lisääntymistä mahdollisena.

Oikeuskanslerinvirasto totesi lausunnossaan, että perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia koskevassa jaksossa olisi aihetta käsitellä lakiesitysten ikärajamuutosten tosiasiallisia vaikutuksia muutoksen kohteena oleviin ihmisiin. Suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä käsittelevässä jaksossa olisi syytä tuoda esiin perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö siitä, mitä maanpuolustusvelvollisuus kattaa. Oikeuskanslerinvirasto katsoi, että vaikka muutokset eivät esityksessä todetulla tavalla muuttaisikaan ase- ja siviilipalvelusvelvollisuuksien sisältöä itsessään, olisi sen yläikärajan pidentämisen suhdetta perusoikeuksiin aiheellista arvioida.

Esityksen perusteluja on lausuntopalautteen perusteella täydennetty siten, että esityksestä ilmenisi selkeämmin, että yksittäisen asevelvollisen palvelukseen määrääminen edellyttää aina tämän palveluskelpoisuutta. Esitykseen on täsmennetty, että arvio reserviläisten toimintakyvyn parantumisesta perustuu Parlamentaarisen asevelvollisuuskomitean mietintöön. Asevelvollisuuslain 49 §:n säännöskohtaisiin perusteluihin on lisätty kirjaus siitä, mihin nykytilassa varareserviin kuuluva miehistö kuuluisi lain voimaan tullessa. Vapaaehtoisesta maanpuolustusta koskevissa jaksoissa on tehty selkeämmin ero Puolustusvoimien vapaaehtoisten harjoitusten ja muun maanpuolustustoiminnan välillä. Siviilipalveluslain täydennyspalvelusta koskevissa jaksoissa on tarkistettu reservistä kieltäytyminen -termin käyttöä. Esitykseen on lisäksi tehty muutamia pienempiä tarkennuksia ja lisäyksiä.

Esityksen vaikutusarviointia on lausuntopalautteen perusteella täydennetty mainitsemalla viranomaisten riittävien resurssien merkitys sekä tuomalla esiin ne konkreettiset perus- ja ihmisoikeusvaikutukset, jotka kohdistuvat ase- ja siviilipalvelusvelvollisiin. Esityksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskevaan jaksoon on lisätty viittauksia perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöön sekä arvioitu yläikärajan nostamisen merkitystä jokaisen tunnistetun perusoikeuden kohdalla.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Asevelvollisuuslaki

2 §. Asevelvollisuus. Pykälässä säädetty asevelvollisuuden yläikäraja nostettaisiin 65 vuoteen, mikä mahdollistaa asevelvollisen kuulumisen reserviin nykyistä pidempään. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevaa säännöstä. Lisäksi ruotsinkieliseen säännökseen tehtäisiin kielellinen muutos, jolla ei ole vaikutusta säännöksen sisältöön.

49 §. Kuuluminen reserviin ja varareserviin. Ehdotetun muutoksen myötä luovuttaisiin miehistön, aliupseereiden sekä everstiä ja kommodoria alempien upseereiden osalta sotilasarvoon perustuvasta reserviin kuulumisen yläikärajasta. Kaikki varusmiespalveluksen suorittaneet asevelvolliset sekä asevelvollisiin rinnastettavat naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneet naiset kuuluisivat reserviin sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 65 vuotta. Ne miehistöön kuuluvat 50 vuotta täyttäneet asevelvolliset, jotka ennen lain voimaantuloa kuuluvat varareserviin, siirtyisivät lain voimaan tullessa reserviin. Säännökseen lisättäisiin ylempien upseereiden asevelvollisuutta koskeva nimenomainen poikkeussäännös, jonka perusteella heidän asevelvollisuutensa ei päättyisi 2 §:ssä säädettyyn ikään, vaan jatkuisi ilman yläikärajaa. Ylemmät upseerit kuuluisivat reserviin palveluskelpoisuutensa perusteella,

kuten muutkin asevelvolliset. Tilanteessa, jossa ylempi upseeri menettäisi palveluskelpoisuutensa, siirtyisi hän varareserviin. Asevelvollisuuden jatkuminen ilman yläikärajaa mahdollistaa sen, että ylempi upseeri voisi palveluskelpoisuuden tilapäisen puuttumisen jälkeen palata varareservistä reserviin mahdollisimman sujuvasti. Lisäyksen tarkoituksena olisi selkeyttää oikeustilaa ja turvata maanpuolustuksen tarpeet. Lisäksi ruotsinkieliseen säännökseen tehtäisiin kielellinen muutos, jolla ei ole vaikutusta säännöksen sisältöön.

7.2 Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta

19 §. *Puolustusvoimien järjestämien vapaaehtoisten harjoitusten erityistehtävät.* Pykälän 1 momentissa luovutettiin nykyisestä sukupuoleen perustuvasta jaottelusta sekä poistettaisiin osallistumiselle asetettu 60 vuoden yläikäraja. Ehdotuksen myötä Puolustusvoimien vapaaehtoisten harjoitusten erityistehtäviin osallistuminen olisi mahdollista kaikille terveydeltään ja henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiville henkilöille heidän iästään riippumatta. Muutos mahdollistaisi osallistumisen vapaaehtoiseen maanpuolustustoimintaan nykyistä pidempään.

28 §. *Sitoutuminen koulutukseen ja tehtäviin.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin Puolustusvoimille annettavalle sitoumukselle asetettu 60 vuoden yläikäraja. Muutos mahdollistaisi sitoutumisen virka-apu- ja valmiustehtäviin nykyistä pidempään. Lain 29 §:n nojalla Puolustusvoimat tai Maanpuolustuskoulutusyhdistys hyväksyisi edelleen sitoumuksen harkintansa mukaan.

7.3 Siviilipalveluslaki

2 §. *Määritelmät.* Siviilivaranto vastaa asevelvollisuuslain reserviä. Siviilivarannon yläikärajan on tarkoitettu olevan yhtenevä sen yläikärajan kanssa, joka koskee miehistöön kuuluvia asevelvollisia. Miehistön reserviin kuulumisen yläikärajaa ehdotetaan nostettavaksi 65 vuoteen, jolloin siviilivarantoon kuulumisen yläikärajaa nostettaisiin vastaavalla tavalla. Asevelvollisuuden yläikärajan nostamisen vuoksi myös lisävarantoon kuulumisen yläikäraja nostettaisiin 65 vuoteen, jolloin siviilipalvelusvelvollisuus jatkuisi yhtä pitkään kuin asevelvollisuus.

58 §. *Täydennyspalvelusvelvollisuus.* Myös täydennyspalvelusvelvollisuuden yläikärajan on tarkoitettu olevan yhtenevä sen yläikärajan kanssa, joka koskee miehistöön kuuluvia asevelvollisia. Ehdotuksen mukaan siviilipalvelusvelvollinen ei enää siirtyisi siviilivarannosta lisävarantoon sen vuoden päätyttyä, jona hän on täyttänyt 50 vuotta, minkä vuoksi velvollisuus osallistua täydennyspalvelukseen jatkuisi 65 vuoteen saakka nykyisen 50 vuoden sijaan.

92 §. *Tietojen poistaminen siviilipalvelusrekisteristä.* Asevelvollisuuden ja lisävarantoon kuulumisen yläikärajan noustessa 65 vuoteen, tulisi myös siviilipalvelusvelvollisia koskevat tiedot säilyttää siviilipalvelusrekisterissä sen vuoden loppuun, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 65 vuotta.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1.1.2026.

Asevelvollisuuslain muuttamista koskevaan 1. lakiehdotukseen sisältyy siirtymäsäännös, jonka mukaan 65 vuoden ikäraja koskisi vain niitä, jotka ovat asevelvollisia lain voimaan tullessa. Asevelvollisuuden ja reserviin kuulumisen yläikärajan nostamien takautuvasti koskemaan niitä,

joiden asevelvollisuus on jo päättynyt, ei ole tarkoituksenmukaista tai tiedonhallinnallisista syistä perusteltua. Vuonna 1965 ja sitä ennen syntyneillä henkilöillä, jotka eivät enää olisi asevelvollisia lain tullessa voimaan, olisi kuitenkin mahdollista osallistua vapaaehtoiseen maanpuolustustoimintaan. On mahdollista tulkita, että ylemmillä upseereilla on jo nykyisin muita pidempi asevelvollisuus aika, jolloin 49 §:n ehdotettu muutos ei tosiasiallisesti muuttaisi oikeustilaa. Selvyyden vuoksi säädettäisiin, että asevelvollisuus ilman yläikärajaa ja palveluskelpoisuuteen perustuva reserviin kuuluminen koskee kaikkia ylempiä upseereita. Siten siirtymäsäännöksen mukaan everstin, kommodorin tai niitä ylemmän sotilasarvon omaavaan upseeriin sovellettaisiin 2 §:n 1 momentin ja 49 §:n 1 momentin säännöstä upseerin syntymävuodesta riippumatta.

Siviilipalveluslain muuttamista koskevaan 3. lakiehdotukseen sisältyy kaksi siirtymäsäännöstä. Ensimmäinen koskee siviili- ja lisävarantoon kuulumista (2 §:n 5 ja 6 kohta). Kuten asevelvollisuuslain kohdalla, yläikärajan nostamista takautuvasti koskemaan niitä, joiden siviilipalvelusvelvollisuus on jo päättynyt, ei voida pitää tarkoituksenmukaisena tai tiedonhallinnallisista syistä perusteltuna. Tämän vuoksi 65 vuoden ikäraja koskisi vain niitä, jotka ovat siviilipalvelusvelvollisia lain voimaan tullessa. Toinen siirtymäsäännös koskee täydennyspalvelusvelvollisuutta (58 § 2 mom). Ennen vuotta 2008 täydennyspalvelukseen määrättiin vain ne asevelvolliset, jotka hakeutuivat siviilipalvelukseen kertausharjoituksen yhteydessä. Sillä, että nostettua ikärajaa sovelletaan vain lain voimaantulon jälkeen hyväksyttyihin hakemuksiin, estetään taannehtiva vaikutus esimerkiksi sellaisiin vuoden 1965 jälkeen syntyneisiin henkilöihin, jotka ovat jättäneet hakemuksen ennen vuotta 2008 muuten kuin kertausharjoitusten yhteydessä ja joita ei tästä syystä määrätty suorittamaan täydennyspalvelusta. Vuodesta 2008 alkaen kaikki hakemuksen jättäneet on määrätty suorittamaan täydennyspalvelus. Siirtymäsäännös on tarpeen estämään taannehtiva vaikutus myös sellaisten vuosina 1974–1966 syntyneiden henkilöiden kohdalla, jotka ovat tehneet hakemuksen sen vuoden jälkeen, jona ovat täyttäneet 50 vuotta, ja joita siten ei ole määrätty suorittamaan täydennyspalvelusta. Uusi täydennyspalvelusikäraja koskisi hakemuksia, jotka on hyväksytty uuden lain voimaantulon jälkeen, ja voimassa olevan lain aikana hyväksyttyihin hakemuksiin sovellettaisiin voimassa olevan lain ikärajaa. Lain voimaantulo hetken sitominen hakemuksen hyväksymiseen hakemuksen tekemisen sijaan olisi linjassa muun muassa voimassa olevan siviilipalveluslain siviilipalvelushakemuksen käsittelyä koskevan 13 §:n, täydennyspalvelusta koskevan siirtymäsäännöksen (107 § 4 mom) sekä erityisolissa vakaumuksentutkimusmenettelyn käynnistämisen (18 §) kanssa. Siviilipalveluslain 13 §:n 1 momentin mukaan siviilipalvelushakemus on käsiteltävä viipymättä. Viime aikoina hakemusten käsittelyaika on pääsääntöisesti vaihdellut muutamien päivien ja muutamien viikkojen välillä.

9 Suhde muihin esityksiin

Esityksellä on yhteys eduskunnan käsiteltävänä olevaan asevelvollisuuslain ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain muuttamista koskevaan esitykseen (HE 72/2025 vp). Mainitussa esityksessä on kysymys Ahvenanmaan kotiseutuoikeuden omaavien miesten vapaaehtoisesta asepalveluksesta ja sukupuolen vahvistamisen asevelvollisuuteen kohdistuvien vaikutusten huomioimisesta. Eduskunnan käsiteltävänä olevassa esityksessä sekä tässä esityksessä ehdotetaan muutosta asevelvollisuuslain 49 §:ään.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ehdotetut lakimuutokset ovat merkityksellisiä perustuslain 6, 7, 9, 21 ja 127 §:n kannalta.

Maanpuolustusvelvollisuus

Perustuslain 127 §:n mukaan jokainen Suomen kansalainen on velvollinen osallistumaan isänmaan puolustukseen tai avustamaan sitä sen mukaan kuin laissa säädetään. Oikeudesta saada vakaumuksen perusteella vapautus osallistumisesta sotilaalliseen maanpuolustukseen säädetään lailla. Maanpuolustusvelvollisuus kattaa sotilaallisen maanpuolustuksen lisäksi myös muut isänmaan puolustamisen ja siinä avustamisen tavat. Asevelvollisuus Puolustusvoimissa kuuluu säännöksen piiriin samoin kuin varusmiespalvelusta korvaava siviilipalvelus sekä velvollisuus osallistua maanpuolustustarkoituksessa järjestettävään muuhun koulutukseen (HE 1/1998 vp, s. 181—182, PeVL 10/1985 vp, s. 3/I, PeVL 18/1995 vp, s. 2/II, PeVL 9/1996 vp, s. 2/I, PeVL 9/2007 vp, s. 2/I ja PeVL 59/2018 vp, s. 3). Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti tulkinnut aiemmin voimassa olleen perustuslain vastaavaa säännöstä siten, että se sisältää kaikkiin kansalaisiin kohdistuvan maanpuolustusvelvollisuuden, jonka yksityiskohtainen sääntely on jätetty tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä säädettävän lain varaan. Velvollisuuden on katsottu perustuslain säännöksen tarkoitus huomioon ottaen merkitsevän rauhan aikana määrätyn ikäisten terveiden miesten velvollisuutta palvella tietty aika vakinaisessa väessä tai korvaavassa palveluksessa (PeVL 9/1985 vp, s. 1/II, PeVL 10/1985 vp, s. 2/I). Valiokunta on toistanut tämän kantansa myös vuoden 1995 perusoikeusuudistuksen voimaantulon jälkeen (PeVL 37/1997 vp, s. 2/I). Maanpuolustusvelvollisuus muodostaa hyväksyttävän perusteen rajoittaa asevelvollisten perusoikeuksia (PeVL 9/2007 vp), mutta rajoitusten hyväksyttävyyttä on arvioitava perusoikeuksien yleisten ja tarvittaessa kunkin perusoikeuden erityisten rajoitusedellytysten kannalta.

Ehdotetut asevelvollisuuslain muutokset pidentävät asevelvollisuusaikaa, mutta eivät muuta asevelvollisuuden sisältöä, minkä vuoksi ehdotetulle sääntelylle ei ole estettä perustuslain 127 §:n kannalta.

Yhdenvertaisuus

Perustuslain 6 §:n mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan minkään henkilöön liittyvän syyn perusteella. Yleiseen yhdenvertaisuussäännökseen sisältyy mielivallan kielto ja vaatimus samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa. Yhdenvertaisuussäännös ei kuitenkaan edellytä kaikkien kansalaisten samanlaista kohtelua kaikissa suhteissa, elleivät asiaan vaikuttavat olosuhteet ole samanlaisia (esim. PeVL 1/1986 vp, PeVL 2/1987 vp, PeVL 3/1988 vp). Yhdenvertaisuusnäkökohdilla on merkitystä sekä myönnettäessä lailla etuja ja oikeuksia kansalaisille että asetettaessa heille velvollisuuksia (esim. PeVL 9 ja 10/1985 vp). Perustuslakivaliokunta on nykyistä asevelvollisuuslakia koskevassa lausunnossaan (PeVL 9/2007 vp s. 4–5) todennut, että asevelvollisuuden ulottaminen vain ehdotuksessa tarkoitettuihin ikäisiin miehiin (18–60-vuotiaat) ei lausunnossa esitetyn perusteella muodostu lakiehdotuksen käsittelyjärjestykseen vaikuttavaksi seikaksi. Erityisesti ikään liittyen valiokunta lausui, että ehdotettu säännös asevelvollisuuden alkamisestä on sopusoinnussa lapsen oikeuksien yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan määräysten kanssa lasten osallistumisesta aseellisiin selkkauksiin. Perustuslakivaliokunta ei lausunut asevelvollisuuden yläikärajasta tai ottanut kantaa asevelvollisuuden kestoan.

Esityksen mukaan yleistä asevelvollisuuden yläikärajaa nostettaisiin viidellä vuodella. Asevelvollisuus aika on tällä hetkellä 42 vuotta (18–60-vuotiaat) ja jatkossa se olisi 47 vuotta (18–65-vuotiaat). Viiden vuoden pidennystä asevelvollisuus aikaan voidaan kokonaisuutena arvioiden pitää verrattain lyhyenä. Asevelvollisia ja siviilipalvelusvelvollisia koskisivat samat yläikärajat, mitä on pidettävä myönteisenä yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta.

Esityksessä asevelvollisuuslain 49 §:ään lisättäisiin nimenomainen säännös siitä, että ylemmät upseerit olisivat asevelvollisia pidempään kuin muut asevelvolliset. Säännös ei välttämättä muuta vallitsevaa oikeustilaa, mutta se selkeyttää asevelvollisuuslain sääntelyä. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään pitänyt yhdenvertaisuuden kannalta ongelmattomana muun muassa varusmiespalveluksen erilaisia palvelusaikoja, kunhan ne perustuvat hyväksyttäviin seikkoihin. Hyväksyttävänä perusteena on pidetty muun muassa eri tehtävien vaatimia erilaisia koulutustarpeita (PeVL 37/1997 vp.) Palvelusaikojen erilaisuutta on myös voitu perustella perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävällä tavalla Puolustusvoimien koulutuksellisilla ja toiminnallisilla tarpeilla (PeVL 9/2007 vp). Ylempien upseereiden muita pidempi asevelvollisuus aika perustuisi maanpuolustuksen tarpeeseen turvata pitkän sotilaskoulutuksen saamisen ja rajatun joukon käytettävyyden sodan ajan tehtävissä.

Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain muutoksilla parannettaisiin yli 60-vuotiaiden yhdenvertaisuutta nuorempien ikäluokkiin verrattuna.

Edellä mainituista syistä ehdotetulle sääntelylle ei olisi estettä perustuslain 6 §:n kannalta.

Liikkumisvapaus, henkilökohtainen vapaus ja koskemattomuus sekä oikeusturva

Asevelvollisuuslain tai siviilipalveluslain mukaisesta palveluksesta seuraa tiettyjä rajoituksia palveluksessa olevan henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen (PL 7 §) ja liikkumisvapauteen (PL 9 §). Palveluksella on myös merkitystä oikeusturvan (PL 21 §) kannalta. Asevelvollisuuslain ja siviilipalveluslain mukaisessa palveluksessa olevat ovat velvollisia suorittamaan heillä määrättyjä tehtäviä heille osoitetussa paikassa. Lisäksi lait mahdollistavat muun ohella terveystarkastukseen määräämisen ja asevelvollisten kohdalla tämän ulkoasuun liittyvien määräysten noudattamisen.

Asevelvollisuuslaki ja siviilipalvelulaki on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 9/2007 vp ja PeVL 18/2007 vp), joten palveluksesta seuraavia perusoikeusrajoituksia on lähtökohtaisesti pidettävä perustuslain mukaisina. Kielteisiä vaikutuksia perusoikeuksien toteutumiseen on pyritty lieventämään säännöksillä, joiden mukaan ase- tai siviilipalvelusvelvollisen oikeuksia ei saa rajoittaa enempää kuin välttämätöntä (asevelvollisuuslaki 2 §:n 4 mom. ja siviilipalveluslaki 35 §). Lisäksi palveluksen suorittamisesta voidaan myöntää vapautuksia esimerkiksi terveydentilan, perhe- tai taloudellisten olojen tai muun henkilökohtaisen syyn perusteella, mikä mahdollistaa perusoikeuksien toteutumisen yksittäisen ase- tai siviilipalvelusvelvollisen kohdalla.

Esityksessä ehdotetut muutokset kohdistuvat yleisesti yli 50-vuotiaisiin asevelvollisiin, jotka olisivat jatkossa määrättävissä palvelukseen 5 tai 15 vuotta nykyistä pidempään. Tässä ikäryhmässä asevelvollinen ei enää suorita varusmiespalvelusta, mutta hänet voidaan määrätä muun ohella kertausharjoitukseen, joka on kestoaltaan huomattavasti lyhyempi kuin varusmiespalvelus. Kertausharjoitus on tyypillisesti muutamien viikkojen pituinen. Siviilipalveluslaissa ei ole täysin vastaavaa palvelusmuotoa. Kertausharjoitusvuorokausien kokonaismäärää on rajoitettu asevelvollisuuslaissa. Kertausharjoituksesta sekä ylimääräisestä palveluksesta voidaan hakemuksesta myöntää vapautus. Käytännössä palvelukseen määrättäisiin vain pieni osa yli 50-vuotiaista asevelvollisista.

Oikeusturvan kannalta merkityksellistä on, että asevelvollisuusasioiden muutoksenhakuviranomaisena on kutsunta-asiaain keskuslautakunta, jonka kokoonpanosta ja jäsenten riippumattomuudesta on säädetty perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla (PeVL 9/2007 vp, s. 10/I). Lakimuutosten kohteena olevilla asevelvollisilla olisi siten

mahdollisuus saada esimerkiksi kertausharjoitusta koskeva päätös riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Edellä mainituista syistä ehdotetulle sääntelylle ei ole estettä myöskään perustuslain 7, 9 tai 21 §:n kannalta.

Yhteenvedo

Nyt ehdotettavien lainmuutosten perusteena on tarve pystyä hyödyntämään yli 50-vuotiaiden miehistöön kuuluvien ja yli 60-vuotiaiden upseereiden ja aliupseereiden erityisosaamista maanpuolustustehtävissä, mitä on pidettävä hyväksyttävänä rajoitusperusteena. Asevelvollisuus- ja siviilipalveluslakeihin ehdotetut muutokset kohdistuvat täsmällisesti ja tarkkarajaisesti määriteltyyn henkilöryhmään ja erityisesti niihin, jotka määrätään palvelukseen. Palvelukseen määräämisestä seuraa suhteelliseksi katsottavia rajoituksia jaksossa selostettuihin perusoikeuksiin. Lisäksi palvelukseen määräämistä ja palveluskelpoisuutta koskevaan päätökseen on mahdollista hakea muutosta.

Hallitus katsoo edellä mainituilla perusteilla, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

asevelvollisuuslain 2 ja 49 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asevelvollisuuslain (1438/2007) 2 §:n 1 momentti ja 49 §:n 1 momentti
seuraavasti:

2 §

Asevelvollisuus

Jokainen miespuolinen Suomen kansalainen on asevelvollinen sen vuoden alusta, jona hän täyttää 18 vuotta, sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 65 vuotta, jollei jäljempänä toisin säädetä.

49 §

Kuuluminen reserviin ja varareserviin

Asevelvollinen kuuluu varusmiespalveluksen jälkeen reserviin sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 65 vuotta. Upseeri, jolla on everstin tai kommodorin tai niitä ylempi sotilasarvo on kuitenkin asevelvollinen myös sen vuoden jälkeen, jona hän on täyttänyt 65 vuotta, ja kuuluu reserviin niin kauan kuin hän on palveluskelpoinen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Vuonna 1965 ja sitä ennen syntyneisiin asevelvollisiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Upseeriin, jolla on everstin, kommodorin tai niitä ylempi sotilasarvo, sovelletaan kuitenkin tätä lakia upseerin syntymävuodesta riippumatta.

2.

Laki

vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 19 ja 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) 19 §:n 1 momentti ja 28 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 28 §:n 1 momentti laissa 868/2019, seuraavasti:

19 §

Puolustusvoimien järjestämien vapaaehtoisten harjoitusten erityistehtävät

Henkilöt, jotka ovat täyttäneet 18 vuotta ja jotka ovat terveydeltään ja muilta henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan siihen sopivia, voivat osallistua 18 §:ssä tarkoitettuihin Puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin.

28 §

Sitoutuminen koulutukseen ja tehtäviin

Suomen kansalainen voi antaa Puolustusvoimille kirjallisen sitoumuksen siitä, että hän osallistuu Puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin sekä 23 ja 27 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin määräajan, vähintään kaksi ja enintään kuusi vuotta kerrallaan. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutus- ja tukitehtäviin sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen jäsenjärjestön tehtävään sitoutuva antaa sitoumuksen Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle. Sitoumuksen tekijän on oltava vähintään 18-vuotias.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

siviilipalveluslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 2 §:n 5 ja 6 kohta, 58 §:n 2 momentti sekä 92 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 92 §:n 1 momentti laissa 579/2019, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *siviilivarannolla* siviilipalveluksen suorittaneita taikka asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen jälkeen siviilipalvelukseen hyväksyttyjä henkilöitä sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 65 vuotta;

6) *lisävarannolla* siviilipalvelusvelvollisia, jotka eivät ole vielä aloittaneet siviilipalveluksen suorittamista tai ovat sen keskeyttäneet, sekä siviilipalvelusvelvollisia, jotka eivät enää kuulu siviilivarantoon, sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 65 vuotta;

58 §

Täydennyspalvelusvelvollisuus

Täydennyspalvelusvelvollisuus päättyy sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 65 vuotta.

92 §

Tietojen poistaminen siviilipalvelusrekisteristä

Siviilipalvelusvelvollista koskevat 90 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot ja 90 §:n 2 momentissa tarkoitetut lääkärintarkastuskorttiin merkittävät tiedot poistetaan siviilipalvelusrekisteristä sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 65 vuotta. Tiedot siirretään tällöin Kansallisarkistoon.

Edellä 90 §:n 3 momentissa tarkoitetut siviilipalvelusvelvollista koskevat tiedot poistetaan siviilipalvelusrekisteristä viiden vuoden kuluttua siitä, kun siviilipalvelusvelvollinen on kotiutunut täysin palvelleena. Jos tieto on saatu ja merkitty rekisteriin suoritettuna palveluksen jälkeen siviilipalvelusvelvollisen kuoluessa siviilivarantoon tai lisävarantoon, tieto poistetaan viiden vuoden kuluttua tiedon merkitsemisestä, kuitenkin viimeistään sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 65 vuotta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Vuonna 1965 ja sitä ennen syntyneisiin siviilipalvelusvelvollisiin sekä niihin asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen suorittaneisiin, jotka on hyväksytty siviilipalvelukseen ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 2 §:n 5 ja 6 kohdan sekä 58 §:n 2 momentin asemesta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 28.8.2025

Pääministeri

Petteri Orpo

Puolustusministeri Antti Häkkinen

1.

Laki

asevelvollisuuslain 2 ja 49 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asevelvollisuuslain (1438/2007) 2 §:n 1 momentti ja 49 §:n 1 momentti
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Asevelvollisuus

Jokainen miespuolinen Suomen kansalainen on asevelvollinen sen vuoden alusta, jona hän täyttää 18 vuotta, sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 60 vuotta, jollei jäljempänä toisin säädetä.

2 §

Asevelvollisuus

Jokainen miespuolinen Suomen kansalainen on asevelvollinen sen vuoden alusta, jona hän täyttää 18 vuotta, sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 65 vuotta, jollei jäljempänä toisin säädetä.

49 §

Kuuluminen reserviin ja varareserviin

Asevelvollinen kuuluu varusmiespalveluksen jälkeen reserviin:

- 1) miehistöön kuuluva sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 50 vuotta;
- 2) upseeri, opistoupseeri ja aliupseeri sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 60 vuotta;
- 3) upseeri, jolla on everstin tai kommodorin tai niitä ylempi sotilasarvo, niin kauan kuin hän on palveluskelpoinen.

49 §

Kuuluminen reserviin ja varareserviin

Asevelvollinen kuuluu varusmiespalveluksen jälkeen reserviin sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 65 vuotta. Upseeri, jolla on everstin tai kommodorin tai niitä ylempi sotilasarvo on kuitenkin asevelvollinen myös sen vuoden jälkeen, jona hän on täyttänyt 65 vuotta, ja kuuluu reserviin niin kauan kuin hän on palveluskelpoinen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Vuonna 1965 ja sitä ennen syntyneisiin asevelvollisiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Upseeriin, jolla on everstin, kommodorin tai niitä ylempi sotilasarvo, sovelletaan kuitenkin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tätä lakia upseerin syntymävuodesta riippumatta.

2.

Laki

vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 19 ja 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) 19 §:n 1 momentti ja 28 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 868/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

*Puolustusvoimien järjestämien
vapaaehtoisten harjoitusten erityistehtävät*

*Puolustusvoimien järjestämien
vapaaehtoisten harjoitusten erityistehtävät*

Naiset, jotka ovat täyttäneet 18 mutta eivät 60 vuotta ja jotka ovat terveydeltään ja muilta henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan siihen sopivia, voivat osallistua 18 §:ssä tarkoitettuihin puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin. Vastaavasti miehet, jotka ovat täyttäneet 18 mutta eivät 60 vuotta ja jotka ovat terveydeltään ja muilta henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan siihen sopivia, voivat osallistua puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin, vaikka he eivät olisikaan suorittaneet varusmiespalvelusta tai he eivät kuuluisi enää reserviin.

Henkilöt, jotka ovat täyttäneet 18 vuotta ja jotka ovat terveydeltään ja muilta henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan siihen sopivia, voivat osallistua 18 §:ssä tarkoitettuihin puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin.

28 §

28 §

Sitoutuminen koulutukseen ja tehtäviin

Sitoutuminen koulutukseen ja tehtäviin

Suomen kansalainen voi antaa Puolustusvoimille kirjallisen sitoumuksen siitä, että hän osallistuu Puolustusvoimien

Suomen kansalainen voi antaa Puolustusvoimille kirjallisen sitoumuksen siitä, että hän osallistuu Puolustusvoimien

Voimassa oleva laki

vapaaehtoiisiin harjoituksiin sekä 23 ja 27 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin määräajan, vähintään kaksi ja enintään kuusi vuotta kerrallaan.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutus- ja tukitehtäviin sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen jäsenjärjestön tehtävään sitoutuva antaa sitoumuksen

Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle.

Sitoumuksen tekijän on oltava vähintään 18-vuotias. *Puolustusvoimien tehtäviin voi sitoutua enintään 60 vuotta täyttänyt henkilö.*

Ehdotus

vapaaehtoiisiin harjoituksiin sekä 23 ja 27 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin määräajan, vähintään kaksi ja enintään kuusi vuotta kerrallaan.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutus- ja tukitehtäviin sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen jäsenjärjestön tehtävään sitoutuva antaa sitoumuksen

Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle.

Sitoumuksen tekijän on oltava vähintään 18-vuotias.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

siviilipalveluslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 2 §:n 5 ja 6 kohta, 58 §:n 2 momentti sekä 92 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 92 §:n 1 momentti laissa 579/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *siviilivarannolla* siviilipalveluksen suorittaneita taikka asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen jälkeen siviilipalvelukseen hyväksyttyjä henkilöitä sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 50 vuotta;

Ehdotus

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *siviilivarannolla* siviilipalveluksen suorittaneita taikka asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen jälkeen siviilipalvelukseen hyväksyttyjä henkilöitä sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 65 vuotta;

6) *lisävarannolla* siviilipalvelusvelvollisia, jotka eivät ole vielä aloittaneet siviilipalveluksen suorittamista tai ovat sen keskeyttäneet, sekä siviilipalvelusvelvollisia, jotka eivät enää kuulu siviilivarantoon, sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 60 vuotta;

6) *lisävarannolla* siviilipalvelusvelvollisia, jotka eivät ole vielä aloittaneet siviilipalveluksen suorittamista tai ovat sen keskeyttäneet, sekä siviilipalvelusvelvollisia, jotka eivät enää kuulu siviilivarantoon, sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 65 vuotta;

58 §

Täydennyspalvelusvelvollisuus

Täydennyspalvelusvelvollisuus päättyy sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 50 vuotta.

58 §

Täydennyspalvelusvelvollisuus

Täydennyspalvelusvelvollisuus päättyy sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 65 vuotta.

92 §

*Tietojen poistaminen
siviilipalvelusrekisteristä*

Siviilipalvelusvelvollista koskevat 90 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot ja 90 §:n 2 momentissa tarkoitetut lääkärintarkastuskorttiin merkittävät tiedot poistetaan siviilipalvelusrekisteristä sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 60 vuotta. Tiedot siirretään tällöin Kansallisarkistoon.

Edellä 90 §:n 3 momentissa tarkoitetut siviilipalvelusvelvollista koskevat tiedot poistetaan siviilipalvelusrekisteristä viiden vuoden kuluttua siitä, kun siviilipalvelusvelvollinen on kotiutunut täysin palvelleena. Jos tieto on saatu ja merkitty rekisteriin suoritettua palveluksen jälkeen siviilipalvelusvelvollisen kuoluessa siviilivarantoon tai lisävarantoon, tieto poistetaan viiden vuoden kuluttua tiedon merkitsemisestä, kuitenkin viimeistään sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 60 vuotta.

92 §

*Tietojen poistaminen
siviilipalvelusrekisteristä*

Siviilipalvelusvelvollista koskevat 90 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot ja 90 §:n 2 momentissa tarkoitetut lääkärintarkastuskorttiin merkittävät tiedot poistetaan siviilipalvelusrekisteristä sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 65 vuotta. Tiedot siirretään tällöin Kansallisarkistoon.

Edellä 90 §:n 3 momentissa tarkoitetut siviilipalvelusvelvollista koskevat tiedot poistetaan siviilipalvelusrekisteristä viiden vuoden kuluttua siitä, kun siviilipalvelusvelvollinen on kotiutunut täysin palvelleena. Jos tieto on saatu ja merkitty rekisteriin suoritettua palveluksen jälkeen siviilipalvelusvelvollisen kuoluessa siviilivarantoon tai lisävarantoon, tieto poistetaan viiden vuoden kuluttua tiedon merkitsemisestä, kuitenkin viimeistään sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 65 vuotta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Vuonna 1965 ja sitä ennen syntyneisiin siviilipalvelusvelvollisiin sekä niihin asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen suorittaneisiin, jotka on hyväksytty siviilipalvelukseen ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 2 §:n 5 ja 6 kohdan sekä 58 §:n 2 momentin asemesta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.
